

Aan het College van Gedeputeerde Staten van Noord Holland,
Commissaris van de Koning Johan Remkes,
Gedeputeerde Elisabeth Post, Tjeerd Talsma, Jaap Bond, Cees Loggen, Jack van der Hoek.

Dreef 3
2012 HR Haarlem

24-10-2016

Onderwerp: Provinciaal beleid omtrent de energietransitie en consideratie van klimaatrisico's

Geacht College van Gedeputeerde Staten van de provincie Noord Holland,

Namens de burgerbeweging 'Amsterdam, kies voor Groene Energie' uiten wij onze zorgen om de beperkte mate waarin de energietransitie en de risico's van klimaatverandering zijn opgenomen in het provinciaal beleid.

Onze kritiek spitst zich toe op uw restrictieve windmolenbeleid. Hiermee zet u een streep door de plannen van zowel de gemeente Amsterdam, als van vele burgerinitiatieven en gemeentelijke organisaties, om de stad sneller te verduurzamen. Terwijl dit streven veel steun heeft onder de bevolking. Dit vormt een groot contrast met de manier waarop uw beleid de doorvoer van fossiele brandstoffen in het Noordzeekanaalgebied faciliteert. U baseert zich hierbij op sterk verouderde prognoses van de te verwachten groei van het verbruik van fossiele brandstoffen. Daarnaast concluderen wij dat in diverse beleidsstukken van de provincie klimaatverandering niet genoemd wordt.

Op zaterdag 19 november, organiseren wij, samen met coalitiepartners, de fietsparade 'Voor de Wind' van het provinciehuis in Haarlem naar het Museumplein in Amsterdam als protest tegen uw beperkende windmolenbeleid. Wij manen u aan uw zorgplicht als bestuurder verantwoord in te zetten, uw rigide windmolenbeleid los te laten en de fossiele brandstofindustrie niet langer te faciliteren naar groei. In deze brief zullen wij deze punten nader uitwerken.

Urgentie van Klimaatverandering

Eind vorig jaar hebben 197 landen in Parijs afgesproken de temperatuurstijging te beperken tot ruim beneden de 2 graden boven pre industrieel niveau en te streven naar een beperking tot 1,5 graden. Dit is een aanzienlijke aanscherping van de eerdere 2 graden doelstelling waarover 25 jaar tevergeefs is onderhandeld. Het reflecteert de wereldwijde zorg over het feit dat klimaatverandering zich sneller blijkt te ontwikkelen dan verwacht. De afgelopen twee jaar waren de warmste ooit gemeten. Vooral de versnelde opwarming van het Arctische gebied baart zorgen. Door het smelten van de permafrost in Siberië en opwarming van het zeewater beginnen extra broeikasgassen (methaan en CO₂) vrij te komen. Klimaatverandering begint zichzelf te versterken.

Toch zijn de in Parijs gedane toezeggingen (INDC's, Intended Nationally Determined Contributions) onvoldoende om de klimaatdoelstellingen te halen. Zij leiden tot een temperatuurstijging van tenminste 2,7 graden. De zichzelf versterkende effecten zijn hierbij nog buiten beschouwing gelaten. We zullen dus alle zeilen bij moeten zetten. Op dit moment wordt nog slechts 6% van de energie in Nederland duurzaam opgewekt. Dat moet op korte termijn 100% worden.

Dit alles maakt klimaatverandering de grootste humanitaire en economische uitdaging vanaf nu tot ver na 2050. Een versnelde energietransitie is essentieel om maatschappelijke en economische ontwrichting door klimaatverandering te voorkomen.

Wie zijn wij?

In juni is ons team, *natives* en *expats*, de campagne 'Amsterdam, kies voor Groene Energie' gestart om de gemeente Amsterdam over te laten stappen naar een nieuwe leverancier voor elektriciteit die echt groene, duurzaam opgewekte stroom levert. Inmiddels hebben wij 2500 handtekeningen verzameld. De gemeente Amsterdam koopt haar stroom tot 2018 in bij E.ON, zo ook de provincie. E.ON heeft in dit voorjaar een nieuwe kolengestookte elektriciteitscentrale geopend op de Maasvlakte. Het scoort laag bij een onderzoek naar de groenste stroomleveranciers, uitgevoerd door onder andere de Consumentenbond en Greenpeace. Dit is geen keus voor een klimaatbestendige toekomst.

Wij vragen de gemeente een voorbeeldfunctie te vervullen door zelf daadwerkelijk capaciteit van duurzaam, in eigen land opgewekte energie bij te bouwen. In reactie hierop verklaarde Wethouder Litjens op 8 september in de commissie Financiën dat een eigen windmolenpark één van de opties is die onderzocht zal worden.

Met een verbruik van 380 GWh per jaar is de stad Amsterdam een grootverbruiker van elektriciteit. Een twintigtal organisaties zijn deelnemer in een collectief energiecontract, waaronder grote afnemers als het GVB (Gemeentelijk Vervoers Bedrijf) en Waternet. Uit gesprekken die wij met de deelnemers van het collectief hebben gevoerd is gebleken dat GVB en Waternet een pro-actieve rol spelen om samen met de gemeente de overstap naar in Nederland opgewekte elektriciteit te maken. Als geen ander beseffen zij wat voor schadelijke gevolgen klimaatverandering reeds de komende decennia kan hebben voor Nederland en de provincie Noord-Holland.

Waternet wil in 2020 klimaatneutraal zijn. Het verkleinen van de klimaatvoetafdruk is de drijfveer achter veel onderzoek en innovatie die deze instantie faciliteert. Het plaatsen van windturbines op het eigen terrein is technisch haalbaar, maar wordt substantieel vertraagd door provinciaal beleid.

Ook de top van het GVB kiest voor eigen verantwoordelijkheid, en wil af van de situatie waarin zij alleen met certificaten en Garanties van Oorsprong kunnen claimen dat de trams op groene stroom rijden. Maar feitelijk faciliteren zij de kolenstroom van E.ON. Dankzij contracten bij leveranciers met een kolengestookte elektriciteitscentrale is vorig jaar een recordhoeveelheid aan kolen verstoekt, zo meldde het Centraal Bureau voor de Statistiek op 25 maart. Dit is een derde meer dan in 2014. Daarmee is in 2015 de CO₂ uitstoot terug op een niveau 2 % hoger dan 1990, terwijl we fors moeten reduceren om het klimaat te beschermen.

Vergelijkbare verhalen horen wij van 'Amsterdam Energie' en organisaties gesitueerd op de NDSM werf. De limiet die de provincie heeft bepaald voor nieuwe windmolens maakt de realisatie van deze duurzame ambities onmogelijk. Zoals bekend is de Amsterdamse wethouder Choho voornemens een rechtszaak tegen de provincie aan te spannen wegens het gevoerde windmolenbeleid.

Stagnerend windmolenbeleid

In navolging van de brief aan de provincie door het coalitieinitiatief van o.a. Gemeente Amsterdam, Amsterdam Wind, Greenpeace Nederland, Urgenda, Wise, en vele anderen, getekend 3 november 2015, uiten wij kritiek op het provinciale windmolenbeleid. Deze regelgeving mist de urgentie die klimaatverandering vereist, en is niet in lijn met de nodige emissiereducties zoals vastgelegd in het klimaatakkoord van Parijs.

Dit blijkt ten eerste uit het gestelde maximum van 685,5 MW vermogen aan windenergie dat in de provincie op land geplaatst mag worden. Het minimum dat door het Rijk is opgelegd, wordt door de provincie als maximum gehanteerd.

Daarnaast worden vooruitstrevende initiatieven geremd door bovenwettelijke regels zoals de saneringsregels, een minimumafstand van 600 meter tot bewoond gebied, en de verplichte lijnopstelling van minimaal 6 molens. Uit de 'Structuurvisie tot 2040' en een interview met de gedeputeerde van Noord-Holland in het Parool van 27 september, blijkt dat de provincie er enkel naar streeft de afspraken met het Rijk na te komen. Ambitie voor een versnelde energietransitie ontbreekt.

Meerdere onderzoeksbureaus (o.a. ECN, CPB, PBL) concluderen dat windenergie cruciaal is in de toekomstige nationale energiemix, en dat windprojecten op land daar een belangrijke deel van moeten uitmaken (20-45% van marktaandeel in 2050, aldus het CPB in 2015; 'Technological Uncertainty in Meeting Europe's Decarbonisation Goals'). Het PBL geeft in het document 'Windenergie – Argumenten bij vijf stellingen' uit 2014 aan dat het in het verleden bijgeplaatst windvermogen voor zowel wind op zee als op land, substantieel achterblijft bij de doelstellingen zoals bepaald in het Energieakkoord.

Provinciale beleidsstukken negeren het klimaatprobleem

Uit onze analyse van de provinciale beleidsvisie omtrent windmolenbeleid, klimaatverandering en daaraan gekoppelde energietransitie (o.a. 'Structuurvisie tot 2040', coalitieakkoord) blijkt dat klimaatverandering stelselmatig onbenoemd blijft. Op de website van de provincie Noord-Holland staat een onjuiste opvatting van de energietransitie: 'In Nederland willen we in 2050 een duurzame energievoorziening. Dat is nodig omdat onze fossiele energiebronnen opraken.' Geen woord over klimaatverandering.

Facilitering van overslag fossiele brandstoffen gebaseerd op verouderde prognoses

Uw coalitie heeft besloten de geluidscontouren voor het havengebied te verruimen in het vaststellingsbesluit 'PIP Aanpassing geluidszones Westpoort en Hoogtij'. Soortgelijke verruiming zijn in het windmolenbeleid niet te vinden. Bovendien is dit besluit gebaseerd op prognoses van de te verwachten groei van de doorvoer van fossiele brandstoffen die sterk verouderd en onrealistisch zijn.

In de geactualiseerde 'Structuurvisie tot 2040' wordt een havengroei tot 125 miljoen ton overslag in 2020 beoogd. Deze hoeveelheid overslag is afkomstig uit de 'Amsterdamse Havenvisie 2008-2020'. Dit document gaat uit van een grote toename in de verscheping van o.a. olieproducten en kolen ten opzichte van 2007 – uiteindelijk minimaal een verdubbeling in 2040. Wat in het bijzonder opvalt is de prognose van 50% stijging in de kolenoverslag tussen 2020 en 2040. Verder is de groeiverwachting gebaseerd op een grote toename in containeroverslag, terwijl deze terminal al in 2012 is gesloten. Deze prognoses zijn op hun beurt gebaseerd op de World Energy Outlook van 2008, uitgevoerd door de International Energy Agency (IEA). Het IEA ging toen uit van een gemiddelde prijs van ruwe olie over de periode 2008-2015 van 100 dollar per vat, vervolgd door een lineaire stijging tot 200 dollar per vat ruwe olie in 2030.

Dit verouderde toekomstbeeld, waarin klimaatverandering geen rol speelt, vraagt dringend om revisie. Vandaag de dag wordt het beeld bepaald door miljardenverliezen bij oliebedrijven en faillissementen van de grootste kolenproducenten ter wereld.

Berekeningen in rapportages van de financiële denktank Carbon Tracker uit Londen tonen aan dat de fossiele brandstofindustrie het risico loopt meer dan 2 biljoen dollar aan assets kwijt te raken. Als we de wereld binnen de grens van maximaal 2 graden temperatuurstijging willen houden, mag 80% van de fossiele balans

voorraden niet verbrand worden. De wethouder van Economie, Ollongren, heeft vertegenwoordigers van Carbon Tracker ontmoet tijdens een persoonlijke presentatie over de gevolgen voor de toekomst van de haven in het voorjaar van 2016.

De World Energy Council publiceerde deze week 'The Grand Transition'. Het VN orgaan voorziet dat de onvermijdelijke energietransitie veel sneller zal verlopen dan de prognoses van beleidsmakers voorzien. Nieuw element is dat door de snelle transitie al in 2030 vraaguitval in de Total Primary Energy Supply gaat komen, met als gevolg systeemrisico's, waaronder schokgolven in de wereldeconomie. Deze gevolgen zullen ook merkbaar worden voor de economische bedrijvigheid in het Noordzeekanaalgebied. Daarom moet beleid hier nu al op aangepast worden om resistent de toekomst in te gaan.

Wat verwacht 'Amsterdam, kies voor Groene Energie' van uw College?

Op zaterdag 19 november, de dag na afloop van de klimaattop COP22 in Marrakech, organiseren wij de fietsparade 'Voor de Wind'. We starten bij het provinciehuis in Haarlem en fietsen naar het Museumplein in Amsterdam. Wij protesteren hiermee tegen het klimaat-ontkennende beleid van de provincie en het rigide windmolenbeleid, en pleiten voor het integreren van de klimaatdoelstellingen. Wij verzoeken u daarom:

1. Te erkennen dat klimaatverandering een belangrijk probleem is, inclusief een adequaat voorlichtingsbeleid voor de ingezetenen van Noord-Holland over de gevolgen van klimaatverandering.
2. Een einde te maken aan het plafond van bij te bouwen windvermogen, nog dit jaar.
3. Alle bovenwettelijke provinciale regels die het uitbouwen van windmolenparken in de provincie beperken te schrappen voor 2018, en te zorgen voor maatwerk in de ruimtelijke inpassing van de windprojecten.
4. Te zorgen voor een helder onderscheid tussen beleid t.a.v. windmolens in stedelijke gebieden en windmolens op het platteland. Daarnaast te zorgen voor meer mogelijkheden voor het plaatsen van nieuwe windmolens in de gemeente Amsterdam.
5. Een pro-actieve rol in te nemen richting de gemeente Amsterdam bij het faciliteren van extra te bouwen hernieuwbare energie capaciteit.
6. Een visie op te stellen voor het versneld uitfaseren van alle niet noodzakelijke fossiele brandstoffen activiteit voor 2030, en in overleg te treden met gemeenten in dit gebied over klimaatbestendige alternatieven. Tijdige revisie van huidig beleid is noodzakelijk om werkgelegenheid in het Noordzeekanaalgebied te garanderen voor de toekomst.
7. Actief op te treden richting de Rijksoverheid om de kolengestookte elektriciteitscentrale van Nuon in het havengebied voor 2020 te sluiten.
8. Over te stappen op een groene stroomleverancier die geen kolenstroom produceert en die investeert in Nederlandse wind of zonne-energie.

Wij nodigen u en alle leden van Provinciale Staten uit om aanwezig te zijn bij de start van de fietsparade op 19 november en mee te fietsen met collega's, vrienden en familie. Wij starten om 11.00 uur bij het Frederikspark 2 in Haarlem. De slotmanifestatie is op het Museumplein in Amsterdam.

Namens het team 'Amsterdam, kies voor Groene Energie' en coalitiepartners,

Egbert Born, coördinator fietsparade
ebornworks@gmail.com
+31 6 549 73 723
Amsterdam

Jan Willem Brouwer, initiatiefnemer fietsparade
janwillemo4081969@gmail.com
+31 6 498 89 857
Amsterdam